

Dr hab. Barbara Siuta-Tokarska, prof. UEK
Kolegium Nauk o Zarządzaniu i Jakości
Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Kraków, 25 wrzesień 2023 r.

RECENZJA
rozprawy doktorskiej
mgr Moniki Raczyńskiej
pt.: „Model skutecznego zarządzania projektem unijnym
wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie”,
Dąbrowa Górnicza 2022, s. 442,
napisanej pod kierunkiem naukowym
dr hab. Joanny Kurowskiej-Pysz, prof. AWSB
na Wydziale Nauk Stosowanych
Akademii WSB
w Dąbrowie Górniczej

1. Podstawy formalne i przedmiot recenzji

Podstawę formalno-prawną sporządzenia recenzji stanowi pismo od Pani Dziekan dr hab. Katarzyny Szczepańskiej-Woszczyzna, prof. AWSB z Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej z informacją o powołaniu mnie na recenzenta rozprawy doktorskiej Pani mgr Moniki Raczyńskiej przez Radę Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej.

W aspekcie prawnym podstawy formalne sporządzenia recenzji zostały określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018, poz. 1668), gdzie w pkt. 1-3 zapisano:

„1. Rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej.

2. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne.

3. Rozprawę doktorską może stanowić praca pisemna, w tym monografia naukowa, zbiór opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych, praca projektowa, konstrukcyjna, technologiczna, wdrożeniowa lub artystyczna, a także samodzielna i wyodrębniona część pracy zbiorowej”.

Przedmiotem recenzji jest praca doktorska autorstwa Pani mgr Moniki Raczyńskiej, przygotowana pod kierunkiem dr hab. Joanny Kurowskiej-Pysz, prof. AWSB, która mieści się w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości.

2. Wybór tematu rozprawy i jego sformułowanie

Gospodarka XXI wieku określana jest mianem gospodarki opartej na wiedzy, w której poczytne miejsce zajmują innowacje. Są one określane jako nośnik postępu technicznego, który przyczynia się do zwiększenia produktywności/ wydajności czynników produkcji. Rozwój gospodarki światowej jest ściśle powiązany ze zmianami w technice, w tym w technologii, co potwierdzają wyniki badań w zakresie długookresowych przemian strukturalnych gospodarek, w których podkreśla się, że technologie stają się towarem szczególnym w wymianie międzynarodowej: są one pożądane i dają realną szansę na rozwój podmiotów je wdrażających.

Same innowacje są różnie definiowane w literaturze przedmiotu, nie mniej jednak we wszystkich ujęciach można odnaleźć część wspólną, podkreślającą wdrożenie nowego lub udoskonalonego produktu i/lub procesu. Są one wskazywane jako esencja postępu i przewagi konkurencyjnej, będąc dla przedsiębiorstw je kreujących jednym z najważniejszych składników twórczych oraz produkcyjnych, decydującym nie tylko o wyniku ekonomicznym, ale przede wszystkim o możliwościach rozwoju. Analiza podejścia ewolucyjnego pozwala zauważyć odejście od ich rozumienia jako pojedynczego zdarzenia na rzecz ujęcia systemowego, uzupełnianego m.in. o kategorię sfery regulacyjnej, jaką jest instytucja.

Warto w tym miejscu podkreślić, że w pojedynczym przedsiębiorstwie bardzo często nie ma wystarczającej wiedzy, kwalifikacji i zasobów, aby móc na przykład współtworzyć wartości z konsumentami, które obecnie są tak oczekiwane w kontekście możliwości transformacji biznesu w ramach procesów globalizacji, cyfryzacji i wręcz „wszechobecnej” komunikacji.

Działania te wymagają bowiem budowy zdolności organizacyjnych, które umożliwiają nadanie ciągłości działalności innowacyjnej¹.

W realiach polskiej gospodarki, która charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem innowacyjności na tle innych krajów Unii Europejskiej, fundusze unijne winny stanowić ważną część składową polityki i realnych działań prorozwojowych. Tymczasem małe i średnie przedsiębiorstwa, które wraz z mikroprzedsiębiorstwami współtworzą tzw. sektor MŚP, pełniący kluczową rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski, zasadniczo nie są innowacyjne i nie inwestują w innowacje, co wyraża się m.in. niskimi nakładami na B+R, niewysokim stopniem robotyzacji procesu produkcyjnego czy ograniczoną ofertą zaawansowanych technicznie produktów, zaś eksport ogółem Polski zdominowany jest przez towary niskoprzetworzone². Dlatego też należy poszukiwać takich dróg rozwoju, które będą umożliwiać tym przedsiębiorstwom realizację działalności innowacyjnej przy odpowiednim wykorzystaniu nie tylko własnych, ale także zewnętrznych źródeł finansowania, w tym z programów unijnych.

Wskazane powyżej problemy, dotyczące działalności innowacyjnej w Polsce, potwierdzają znaczenie i wagę podjętego zagadnienia w pracy doktorskiej pt.: „Model skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie”. Tytuł pracy według mojej oceny jest sformułowany poprawnie i jednoznacznie określa, co będzie przedmiotem badań³.

3. Cel główny oraz cele cząstkowe pracy

Cel główny (CG) oraz cele cząstkowe (CC) dysertacji Autorka przedstawiła we Wstępie pracy. Jako cel główny pracy przyjęto „stworzenie modelu skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej”. Przyjęcie tak postawionego celu głównego jest powiązane z tytułem pracy, jednakże bardziej precyzyjny jego zapis mógłby brzmieć: „*opracowanie modelu zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej*”.

¹ W. Janasz, *Strategie organizacji innowacyjnych*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, nr 21, 2011, s. 45.

² W. Gajda, *Innowacyjność polskiej gospodarki – stan i perspektywy*, Studia i Prace WNEiZ US, nr 48 (3), 2017, s. 175.

³ Należy zauważyć, że takie sformułowanie tytułu pracy wymaga dookreślenia w dysertacji tzw. poziomów skuteczności, wedle których nastąpi odróżnienie tych projektów, dla których nie osiągnięto założonych celów (brak skuteczności zarządzania) od tych, w których uzyskano te cele w określonym lub pełnym stopniu ich realizacji (poziomy skuteczności).

Jak wskazano wcześniej – termin „skuteczne zarządzanie” – wymaga oddzielenia tych ścieżek w modelu, które w ramach zarządzania nie prowadzą do skutecznej realizacji celów - od tych, które do nich prowadzą, wraz z wyodrębnieniem poziomów skuteczności (np. niska, średnia, wysoka, pełna skuteczność). Autorka pracy nie dokonała takiego wyodrębnienia, stąd trudno jest wskazać, że cel o brzmieniu „stworzenie modelu skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej” został przez Nią w pełni zrealizowany.

Oprócz celu głównego w pracy zostały przedstawione także cele cząstkowe, które zostały usystematyzowane zgodnie ze strukturą pracy, co oceniam jako ważny i potrzebny element w realizacji pracy naukowej. Cele te usystematyzowano w sposób następujący:

1. Cele teoretyczno-poznawcze, w tym:

- C.1. Usystematyzowanie dorobku naukowego, dotyczącego warunków skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie.
- C.2. Wyodrębnienie etapów realizacji projektu wdrażania innowacji technologicznej finansowanego ze środków unijnych.
- C.3. Określenie rodzaju wpływu poszczególnych czynników na skuteczne zarządzanie projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie.
- C.4. Identyfikacja i ocena miar skuteczności zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie.

2. Cele metodyczne:

- C.1. Opracowanie procedury postępowania badawczego umożliwiającego budowę modelu.

3. Cele empiryczne, w tym:

- C.1. Określenie modelu teoretycznego, perspektywicznego oraz realizowalnego technologicznie odnoszącego się do skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie.
- C.2. Wskazanie stymulant i destymulant skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie.
- C.3. Sformułowanie rekomendacji dla przedsiębiorstw korzystających ze środków unijnych w projektach służących wdrażaniu innowacji technologicznej oraz dla instytucji zarządzającej RPO WSL 2014–2020.

Moja wątpliwość w zakresie sformułowanych celów cząstkowych dotyczy trzech spraw:

- 1) W ramach celów teoretyczno-poznawczych, Autorka pracy wskazuje wyłącznie na projekty unijne, podczas gdy pierwsze dwa rozdziały teoretyczne dysertacji mają wyraźny charakter ogólny:

Rozdział 1 pt.: „Zarządzanie innowacjami poprzez projekty” oraz

Rozdział 2 pt.: „Modele i determinanty zarządzania projektem – krytyczna analiza literatury”.

Należało zatem oczekiwać, że cele teoretyczno-poznawcze będą powiązane np. z usystematyzowaniem dorobku naukowego w obrębie ww. rozdziałów teoretycznych związanych z projektami, a nie tylko projektami unijnymi. Uwaga w tym zakresie wydaje się być tym bardziej uzasadniona, że cele teoretyczno-poznawcze to cele, których realizacja dotyczy części teoretycznej rozprawy naukowej⁴. Winny one zatem być powiązane z rozważaniami teoretycznymi nt. zarządzania projektami, a także innowacjami w przedsiębiorstwach i mieć swe odniesienie do teorii (zarządzanie projektami, zarządzanie innowacjami) a nie bezpośrednio do wyników praktycznych działań (zarządzanie projektem unijnym).

- 2) Cel teoretyczno-poznawczy nr 4 o treści: „Identyfikacja i ocena miar skuteczności zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie” - w mojej ocenie – winien być ujęty w ramach celów metodycznych pracy, bowiem miary te stanowią podstawę do konstruktów zaplanowanego modelu w części empirycznej (wówczas cel ten mógłby być sformułowany następująco: „Określenie miar skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej”).
- 3) Cel metodyczny nr 1 wymaga bardziej precyzyjnego sformułowania, np. „Opracowanie procedury postępowania badawczego umożliwiającego budowę modelu skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie”.

⁴ Wyodrębnia się dwa podstawowe rodzaje celów pracy naukowej:

1) Cele teoretyczno-poznawcze, które wiążą się z poznaniem zjawisk, procesów oraz wykrywaniem związków, zależności i prawidłowości,

2) Cele praktyczno-wdrożeniowe, które łączą się z wykorzystaniem wyników badań w działalności produkcyjnej, społecznej, kulturalnej, wychowawczej itp.

Patrz: Z. Skorny *Prace magisterskie z psychologii i pedagogiki- przewodnik metodologiczny dla studiujących nauczycieli*, WSiP, Warszawa 1984, s. 64; W.W. Skarbek, *Wybrane zagadnienia metodologii nauk społecznych*, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, Piotrków Trybunalski 2013, s. 56.

4. Układ i struktura rozprawy doktorskiej

Układ pracy wskazuje na powiązanie z jej strukturą. Struktura pracy została powiązana z przyjętymi celami, jak i możliwością odpowiedzi na sformułowane pytania oraz weryfikacji postawionych hipotez badawczych.

Praca składa się łącznie z dziesięciu komponentów, w tym:

- wstępu (pierwszy komponent),
- rozdziałów zasadniczych (sześć następných komponentów),
- zakończenia (ósmý komponent),
- wykazów: bibliografii, tabel, wykresów, rysunków (dziewiąty komponent),
- pozostałych części: aneksów oraz streszczenia w języku polskim i angielskim (dziesiąty komponent).

We Wstępie odniesiono się do następujących, główných zagadnień pracy:

- uzasadnienia podjęcia tematu badawczego,
- określenia luk badawczych,
- sformułowania celów rozprawy, pytań i hipotez badawczych, jak również
- określenia możliwej do wypracowania wartości dodanej pracy.

W kolejnej części pracy zostały przedstawione jej poszczególne rozdziały, prezentujące zakres teoretyczny, metodyczny i empiryczny dysertacji.

Rozdział pierwszy dotyczy zarządzania innowacjami poprzez projekty. Uwzględniono w nim następujące cztery zagadnienia: istotę innowacji i jej organizacyjny wymiar, wybrane typologie innowacji, charakterystykę innowacji technologicznej, zarządzanie innowacjami w przedsiębiorstwach, a także temat projektów unijnych wdrożenia innowacji technologicznych w przedsiębiorstwach. Rozdział ten ma za zadanie zaznajomienie czytelnika z całokształtem czynności, które są niezbędne do opracowania nowoczesnych, a przede wszystkim praktycznych rozwiązań technicznych w drodze realizacji projektów, których rezultatem jest szeroko pojmowana innowacja.

Rozdział drugi poświęcono zagadnieniom modeli i determinant zarządzania projektem. Doktorantka przedstawiła determinanty zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji

technologicznej w ujęciu etapów projektu, następnie opisała stymulanty i destymulanty tego procesu, aby móc zaprezentować w dalszej kolejności – modele referencyjne, a także koncepcję systemu idealnego, nazwanego „modelem idealnym zarządzania G. Nadlera”.

W rozdziale trzecim podjęto temat skuteczności zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej, w którym Doktorantka w pierwszej kolejności zaprezentowała ocenę skuteczności zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej, definiując pojęcie skuteczności na tle pojęć efektywności i sukcesu, następnie zaprezentowała kryteria i wskaźniki tej oceny, aby w końcowej części omówić ilościowe i jakościowe metody pomiaru i oceny tego procesu. Jako definicję skuteczności, stanowiącą podstawę dla podjętych badań, przyjęto „*relację pomiędzy wynikami zrealizowanymi w chwili t_2 a celami zamierzonymi i określonymi w t_1* ” ze wskazaniem, że „*skuteczność oznacza robienie właściwych rzeczy*” (*umiejętność wyboru właściwych celów*).

Rozdział czwarty dotyczy założeń badawczych i metodyki prowadzonych badań własnych, w tym:

- określenia problemu badawczego,
- przedstawienia założeń i hipotez badawczych,
- prezentacji metodyki prowadzonych badań własnych, w tym: zakresu badań, etapów procedury badawczej pracy, metod badawczych, określenia próby badawczej oraz przyjętego przez Autorkę pracy podejścia badawczego do określenia modelu skutecznego zarządzania projektem unijnym ukierunkowanym na wdrożenie innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie.

W rozdziale piątym, zatytułowanym „Analiza i ocena wyników badań empirycznych” przedstawiono charakterystykę badanych projektów unijnych dotyczących wdrożenia innowacji technologicznej oraz analizę i ocenę procesu wdrażania RPO WSL 2014–2020 – Działania 3.2 Innowacje w MŚP. Autorka omówiła i zinterpretowała wyniki własnych badań; dokonała oceny determinant skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w ujęciu etapowym, a także zidentyfikowała stymulanty i destymulanty skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie. W tej części pracy dokonano również weryfikacji poprawności zastosowania wskazanych metod badawczych oraz przedstawiono dane wynikające z metryczki kwestionariusza badania.

W ostatnim, tj. szóstym rozdziale pracy przedstawiono koncepcję autorską modelu skutecznego zarządzania projektem ukierunkowanym na wdrożenie innowacji technologicznej. W tej części dysertacji oprócz prezentacji ww. modelu, w tym jego opisu i składowych, przedstawiono rekomendacje dla przedsiębiorstw korzystających ze środków unijnych oraz instytucji zarządzającej RPO WSL 2014-2020 - ujęte odrębnie oraz jako rekomendacje łączne. Określono wartość dodaną dysertacji, ograniczenia badań a także propozycje dalszych badań w przedmiotowym zakresie.

Całość pracy wieńczy jej Zakończenie, w którym swoiste podsumowanie przyjętych założeń zawarto w tabeli nr 86, obrazującej powiązania między pytaniami, celami, hipotezami i wartościami dodanymi dysertacji z uwzględnieniem jej części teoretyczno-poznawczej, metodycznej i empirycznej.

5. Ocena formalnej i merytorycznej strony pracy

Dokonując oceny formalnej i merytorycznej strony pracy naukowej, jaką jest rozprawa doktorska, należy wziąć pod uwagę poszczególne kwestie i kryteria z tym związane.

Formalna strona pracy winna posiadać:

- 1) jasny i jednoznaczny tytuł,
- 2) logiczny, klarowny oraz na miarę możliwości proporcjonalnie rozłożony układ pracy, ujęty w postaci poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów,
- 3) podstawę źródłową, wyrażającą się jednolitymi przypisami, jak również bibliografią, uwzględniającą krajową i zagraniczną literaturę przedmiotu,
- 4) staranny i przejrzysty zapis w formie wydruku komputerowego, a także
- 5) jasny i czytelny styl pracy.

Tytuł pracy – jak już zresztą wskazano wcześniej - jest jednoznaczny i w pełni zrozumiały. Informuje on o tym, co jest przedmiotem pracy, tj. dokładne określenie, jakiego zagadnienia ta dysertacja dotyczy.

Struktura pracy jest właściwie zaplanowana, a poszczególne jej części są ze sobą zasadniczo dobrze powiązane. Cała praca liczy 442 strony, w tym 91 tabel, 54 wykresy i 48

rysunków. Poszczególne rozdziały 1-4 są proporcjonalnie rozłożone: liczą między 40 a 55 stron. Natomiast wyniki uzyskanych badań własnych Autorki zostały przedstawione w dwóch ostatnich rozdziałach pracy, które charakteryzują się wyraźną odrębnością pod względem objętości (rozdział 5 liczy 131 stron, a rozdział 6 – 25 stron) w porównaniu z rozdziałami poprzedzającymi.

Moje zastrzeżenia w odniesieniu do struktury pracy dotyczą następujących kwestii:

- nie zachowano klasycznego podziału struktury pracy na część teoretyczno-poznawczą, metodyczną i empiryczną, bowiem w zakresie rozdziałów 1-3 dokonano powiązania treści teoretycznych z empirycznymi w zakresie tematyki zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznych w przedsiębiorstwach (nie ma czystej teorii w tak zdefiniowanym obszarze badań, tj. projektu unijnego);
- podrozdziały rozdziału 3 nie są do końca poprawnie uszeregowane i nazwane: podrozdział 3.1 dotyczy de facto definicji skuteczności i można było go zatytułować: „Pojęcie i istota skuteczności zarządzania projektem”, natomiast w kwestii usystematyzowania treści, to najpierw należy przedstawiać metody pomiaru i oceny skuteczności zarządzania projektem, a dopiero następnie odpowiednie kryteria i wskaźniki tej oceny, korespondujące ze specyfiką opisywanych metod badawczych;
- w podrozdziale 4.1 uwzględniono oprócz luk badawczych także pytania badawcze, cele, hipotezy i wartości dodane pracy, podczas gdy tytuł tego podrozdziału brzmiał „Określenie problemu badawczego”;
- pkt 6.4 pracy pt.: „Ograniczenia badań” powinien być uwzględniony w rozdziale metodycznym, tj. w rozdziale 4;
- rozdział 6 zatytułowano: „Koncepcja autorska modelu skutecznego zarządzania projektem ukierunkowanym na wdrożenie innowacji technologicznej”. W tytule tego rozdziału – w mojej ocenie – powinno znaleźć się określenie „zarządzania projektem unijnym”. Uwzględniając tytuł tego rozdziału, należy ponadto wskazać, że ujęte w nim rekomendacje oraz wartość dodana dysertacji nie stanowią składowych ww. koncepcji, lecz mogą być ujęte jedynie jako jej rezultat (w zakresie wartości dodanej dysertacji – tylko w części do niej się odnoszącej).

Podstawę źródłową w postaci „Bibliografii” można uznać za wystarczającą. Stanowią ją 404 pozycje, w tym:

- 336 pozycji w postaci publikacji zwartych i artykułów naukowych, w tym 99 w j. obcym, z dominującym udziałem pozycji w j. angielskim,
- 49 pozycji w postaci raportów i opracowań,
- 3 akty prawne,
- 5 pozycji z zasobów internetowych (netografia),
- 11 innych pozycji (słowniki, encyklopedie).

Zapisy w spisie bibliografii, jak również w przypisach dolnych, podpisach rysunków, tabel i wykresów, stanowiących powołanie się na bibliografię, są poprawne.

Praca posiada staranny i przejrzysty zapis w formie wydruku komputerowego, a prezentowane w poszczególnych rozdziałach rysunki, wykresy oraz tabele zostały przygotowane i wydrukowane w sposób, który zapewnia właściwy odbiór wizualny tej pracy naukowej. Pewne uwagi można odnieść do: rys. 3 (biała, słabo widoczna czcionka), rys. 15 (mała czcionka), rys. 20, 21 (brak tłumaczenia z j. angielskiego na j. polski),

Formalna ocena pracy w aspekcie jasnego i czytelnego jej stylu wskazuje, że generalnie jest ona klarowna oraz zrozumiała, chociaż występują niestylizacyjne zapisy, zawilosci językowe czy błędy ortograficzne i interpunkcyjne, na przykład:

- str. 77 pracy: „cykl życia rozwoju projektu” powinno być cykl życia projektu,
- str. 81: „Z powyższych rozważań wynika podział na dwie konkurencyjne definicje procesu innowacyjnego, opartego na projekcie...”. Nasuwa się pytanie czy definicje są względem siebie konkurencyjne, czy też przyjęte jest inne kryterium odniesienia,
- str. 127: „Coraz częściej stosowane w przedsiębiorstwach wskaźniki dotyczące innowacji, zwłaszcza z oficjalnych źródeł” – niestylizacyjny zapis,
- str. 184: „metoda losowa, nie zapewniająca reprezentatywności” – błąd ortograficzny,
- inne.

Wskazana powyżej całościowa ocena formalnej strony pracy, z uwzględnieniem jej tytułu, struktury, podstawy źródłowej, formy zapisu oraz jasności i czytelności stylu, predestynuje do stwierdzenia, że praca zawiera określone niedociągnięcia, jednak w ujęciu całościowym jej ocena jest pozytywna.

Merytoryczna strona pracy winna uwzględniać w szczególności następujące kryteria, dotyczące:

- 1) wagi, tj. znaczenia podjętego problemu, w tym jego oryginalności,
- 2) odniesienia do dotychczasowego stanu wiedzy w danym obszarze tematycznym, jako stanowiącego punkt wyjścia do własnych rozważań naukowo-badawczych,
- 3) umiejętności postrzegania problemu badawczego, wyrażającego się formułowaniem celów badań i hipotez badawczych,
- 4) umiejętności doboru metodyki badawczej i jej praktycznego wykorzystania, ze wskazaniem na jasno określone pole badawcze,
- 5) umiejętnością odpowiedniego formułowania wyników badań i ich zestawienia w kontekście uprzednio przyjętych hipotez badawczych.

Problem badawczy, związany z realizacją pracy doktorskiej Pani mgr M. Raczyńskiej, odnosi się do *„nierozpoznanego dostatecznie modelu skutecznego zarządzania projektem unijnym dotyczącym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie. Literatura przedmiotu i wcześniejsze badania dostarczają jedynie fragmentarycznej wiedzy na ten temat, co skłoniło Autorkę do podjęcia badań w tym zakresie, z ukierunkowaniem na opracowanie modelu skutecznego zarządzania projektem wdrożenia innowacji technologicznej w oparciu o RPO WSL 2014-2020⁵”*. Niniejsza praca pozwala na rozwiązanie problemu, przy czym uwzględniając podjęte przez Doktorantkę badania empiryczne – pragnę stwierdzić -, że sposób realizacji zadań i działań z tym związanych jest oryginalny, bowiem dla rozwiązania problemu badawczego przyjęto założenie o autorskim opracowaniu koncepcji modelu skutecznego zarządzania projektem unijnym, dotyczącym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie.

Moje wątpliwości i krytyczne uwagi w ramach recenzji tej pracy dotyczą kilku aspektów powiązanych ze wskazanym problemem badawczym:

- 1) w zakresie luki teoretycznej Doktorantka zauważyła, że: *„krytyczna analiza piśmiennictwa dotyczącego zarządzania projektami wskazuje na konieczność pogłębienia badań nad dwoma zagadnieniami, tj. procesem zarządzania projektem unijnym oraz zarządzaniem innowacjami, które należy poddać analizie z perspektywy wymogów, jakie stawiane są wobec projektów unijnych wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie”*. Nie jest to zatem typowa luka teoretyczna lecz de facto powiązanie

⁵ Dysertacja – str. 163.

zagadnień teoretycznych z empirycznymi w kontekście ujawnionej luki badawczej. A zatem sformułowanie „luka teoretyczna” jest tu nieadekwatne.

- 2) w nawiązaniu do luki metodycznej, Autorka dysertacji stwierdziła, że „... *zapewnienie dostępu do danych wtórnych (ilościowych i jakościowych) pozwala na zastosowanie unikalnej metodyki badań, umożliwiającej zdefiniowanie wiarygodnych wniosków*”. Nie rozumiem na czym polega „unikalność” tej metodyki, bowiem powszechnie wykorzystywane jest - w dziedzinie nauk społecznych, do której przynależą nauki o zarządzaniu i jakości – łączenie metod ilościowych z jakościowymi w toku postępowania badawczego.

Niewątpliwie waga, tj. znaczenie podjętego problemu badawczego jest bardzo duża, szczególnie biorąc pod uwagę fakt stosunkowo niskiego poziomu innowacyjności gospodarki Polski, w tym przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw sektora MŚP. Ukazanie bowiem ścieżek, prowadzących do skutecznej realizacji projektów unijnych wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie, wraz z odpowiednimi rekomendacjami dla przedsiębiorców i samych instytucji rozdysponowujących środki finansowe na te cele, stanowi o istotności tego zagadnienia.

W niniejszej pracy doktorskiej jest odniesienie do dotychczasowego stanu wiedzy w danym obszarze tematycznym, co uwidacznia się w sposób szczególny w pierwszych dwóch rozdziałach tej pracy „Zarządzanie innowacjami poprzez projekty”, „Modele i determinanty zarządzania projektem – krytyczna analiza literatury”. Nie można ich jednak potraktować jako typowo teorio-poznawczej części pracy⁶, niemniej jednak najważniejsze zagadnienia teoretyczne, niezbędne dla rozpoczęcia realizacji części empirycznej pracy, zostały tutaj omówione.

W odniesieniu do umiejętności postrzegania problemu badawczego, wyrażającego się formułowaniem celów badań i hipotez badawczych należy zauważyć, że Autorka dysertacji

⁶ Na przykład:

- podrozdział 1.4 Projekty unijne wdrożenia innowacji technologicznych w przedsiębiorstwach,
- 2.1 Determinanty zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej – w ujęciu etapów projektu,
- 2.2. Stymulanty i destymulanty zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej,
- rozdział 3 w całości dotyczy „Skuteczności zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej”.

sprostala temu zadaniu jedynie czastkowo. Cel glowny i cele czastkowe pracy, a takze pytania i hipotezy badawcze zostaly przedstawione we Wstepie pracy oraz w podrozdziale metodycznym 4.1.

Moje uwagi krytyczne w tym wzgledzie dotycza nastepujacych spraw:

1. Autorka pracy najpierw przedstawila pytania badawcze, w tym pytanie glowne oraz 8 pytan szczegolowych, usystematyzowanych w obszarach: teoretyczno-poznawczym, metodycznym i empirycznym, a dopiero nastepnie cel glowny i cele czastkowe pracy. W tym miejscu nalezy podkreslic, ze cele pracy sa powiazane z jej struktura, zas pytania i hipotezy badawcze nawiazuja do przyjetych celow, a nie odwrotnie.
2. W ramach celow teoretyczno-poznawczych wskazano konkretnie na projekty unijne, podczas gdy teoria w tym obszarze dotyczy zarzadzania projektami.
3. Jako cel 1 empiryczny przyjeto: *„Określenie modelu teoretycznego, perspektywicznego, realizowalnego technologicznie odnoszacego sie do skutecznego zarzadzania projektem unijnym wdrozenia innowacji technologicznej w przedsiebiorstwie”*. Opracowanie modelu skutecznego zarzadzania projektem unijnym wdrozenia innowacji technologicznej w przedsiebiorstwie miało miejsce w oparciu o zrealizowane badania empiryczne przez Doktorantke. Nie rozumiem zatem, dlaczego jako cel 1 empiryczny, zalożono *„określenie modelu teoretycznego, ...”*. To wymaga wyjasnienia przez Doktorantke.
4. Doktorantka dokonala weryfikacji hipotez badawczych m.in. w oparciu o czesc teoretyczna pracy doktorskiej.
5. Hipoteza teoretyczno-poznawcza nr 3 o brzmieniu *„Jeżeli zdefiniowane zostana czynniki wplywajace na zarzadzanie projektem unijnym wdrozenia innowacji technologicznej, to mozna okreslic ich wplyw na ten proces”* pod wzgledem tresci jest teza.
6. W mojej ogólnej ocenie dotyczacej celow pracy, pytan i hipotez badawczych Doktorantka niepotrzebnie dokonala ich multiplikacji. Wystarczylo przyjac cel glowny oraz 3 cele czastkowe (teorio-poznawczy, metodyczny i empiryczny) i analogicznie postapic w przypadku hipotez badawczych. Zbyt duza liczba hipotez - 10 łącznie, tj. hipoteza glowna, 6 podstawowych w podziale na obszary badań oraz 3 hipotezy pomocnicze w ramach czesci empirycznej - nie sluzi w mojej opinii porzadkowi realizacji pracy naukowej.

W pracy doktorskiej przedstawiono metodykę badawczą i jej praktyczne wykorzystanie, ze wskazaniem na jasno określone pole badawcze. Metodyka pracy została przedstawiona w podrozdziale „*Metody i narzędzia wykorzystywane do analizy wyników badań empirycznych*”. W pracy Autorka wskazała na wykorzystanie ilościowych i jakościowych metod badawczych, pozwalających na zastosowanie tzw. triangulacji metod i danych.

Moja ogólna uwaga związana z metodyką i sposobem realizacji niniejszej pracy doktorskiej dotyczy próby uwzględnienia przez Doktorantkę zbyt wielu elementów cząstkowych, w niektórych wypadkach ich multiplikowania (np. cele, hipotezy, pytania badawcze). Z jednej strony może to wskazywać na potrzebę możliwie szerokiego spojrzenia na dane zagadnienie, jednak z drugiej strony – w ogólnym odbiorze - powoduje pewien zamęt, a wręcz chaos, który nie służy pracy naukowej.

Co do umiejętności Autorki w zakresie odpowiedniego formułowania wyników badań i ich zestawienia w kontekście celów pracy i sformułowanych hipotez badawczych, pragnę zauważyć, że warstwa aplikacyjna pracy, w tym przedstawione wnioski są zawsze cenne z punktu widzenia praktyki gospodarczej, a szczególne znaczenie mają rekomendacje dla przedsiębiorstw i te odnoszące się do instytucji przyznających finansowanie projektom z funduszy Unii Europejskiej. Ponadto mogą być one uznane jako źródło do dalszych rozważań i polemik naukowych.

W mojej ocenie część empiryczna dysertacji wraz z przedstawionymi wynikami badań oraz rekomendacjami stanowi o zasadniczej wartości dodanej tej pracy i jest jej najmocniejszym punktem.

W kontekście przedstawionej oceny pracy doktorskiej nasuwają się dwa pytania do jej Autorki:

- 1) Jakie są główne przyczyny powodujące stosunkowo niski udział krajowych MŚP (w relacji do przedsiębiorstw tego sektora z krajów Europy Zachodniej) w wykorzystaniu funduszy unijnych?
- 2) Proszę o wyjaśnienie z jakimi założeniami wiąże się implementacja autorskiego opracowania modelu skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie oraz jaki wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstwa powinno mieć wdrożenie tego modelu.

6. Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę wyżej wymienione składowe elementy przedstawionej do oceny rozprawy doktorskiej mgr Moniki Raczyńskiej wyrażam opinię, że przedstawiona do recenzji praca pt.: „*Model skutecznego zarządzania projektem unijnym wdrożenia innowacji technologicznej w przedsiębiorstwie*” jest rozprawą o cechach oryginalności i jej realizacja wymagała ogólnej wiedzy teoretycznej jej Autorki, Uwzględniając zakres tematyczny dysertacji należy również zauważyć, że ma ona charakter interdyscyplinarny, łącząc w sobie zagadnienia z pogranicza nauk o zarządzaniu i jakości oraz ekonomii i finansów.

Pomimo moich pewnych krytycznych uwag i wykazanych pomyłek w pracy, uważam jednak, że w kontekście Nauk o zarządzaniu i jakości (NoZiJ), jako nauk empirycznych, szczególne znaczenie ma wiedza, która stanowi fundament dla ich stosowalności. Zrealizowane przez Doktorantkę badania empiryczne są elementem wpisującym się w ten zakres nauki. Dlatego też wnioskuję o przyjęcie tej rozprawy oraz dopuszczenie jej Autorki do publicznej obrony.

